

Brussel, 6.8.2018
COM(2018) 575 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES
PARLEMENT**

**Deelname van de Europese Unie als permanente waarnemer aan de Pacifische
Gemeenschap(SPC)**

Inleiding

De regio van de Stille Oceaan omvat 15 staten van de groep van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS-groep) en vier landen en gebieden overzee (LGO's). De regio heeft in totaal een landoppervlakte van 580 000 km² en een uitgestrekte exclusieve economische zone (EEZ) van ongeveer 30 miljoen km² met een totale bevolking van ongeveer 12 miljoen mensen waaronder meer dan 500 000 EU-burgers.

De EU heeft strategische belangen in de regio van de Stille Oceaan. Samen vormen de EU en de 15 staten uit de regio van de Stille Oceaan van de ACS-groep een sterke coalitie om klimaatverandering en andere mondiale vraagstukken, met inbegrip van oceaangovernance, aan te pakken. De regio van de Stille Oceaan biedt de EU ook economische en handelsmogelijkheden, met name op het vlak van de visserij¹ en mineralen. Door het aanknopen van nauwere banden met landen uit de regio van de Stille Oceaan zal ook de regionale samenwerking van de EU met Australië en Nieuw-Zeeland worden versterkt.

De regio van de Stille Oceaan biedt de kans om op een gecoördineerde en allesomvattende wijze een beroep te doen op een waaier van verschillende onderdelen van het externe optreden van de EU, waaronder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, het EU-ontwikkelingsbeleid en economische diplomatie. Aangezien slechts zeer weinig EU-lidstaten vertegenwoordigingen hebben in de landen uit de regio van de Stille Oceaan, zou door het aanknopen van nauwere banden met de Pacifische Gemeenschap (hierna "SPC"), voorheen de Zuid-Pacifische Commissie genoemd, ook de samenwerking tussen de EU en landen uit de regio van de Stille Oceaan kunnen worden versterkt.

De EU voert een deel van haar regionale en bilaterale programma's uit via regionale organisaties in de regio van de Stille Oceaan. De SPC is de belangrijkste uitvoeringsorganisatie voor de EU-programma's in de regio van de Stille Oceaan. Op 11 februari 2016 heeft de SPC middels een schrijven aan het hoofd van de EU-delegatie voor de regio van de Stille Oceaan in Fiji aan de EU voorgesteld om permanente waarnemer te worden. Dit biedt de gelegenheid om het partnerschap tussen de EU en de SPC te versterken en de beleidsdialoog van de EU met de SPC inzake regionale aangelegenheden te intensiveren.

De Pacifische Gemeenschap (SPC)

De SPC is opgericht bij de overeenkomst van Canberra in 1947. Zij is de belangrijkste regionale uitvoeringsorganisatie en speelt een actieve rol op het vlak van inclusieve regionale ontwikkeling, samenwerking en integratie in de regio van de Stille Oceaan. Momenteel telt de SPC 26 leden: Amerikaans-Samoa, Australië, de Cookeilanden, de Federale Staten van Micronesia, Fiji, Frankrijk, Frans-Polynesië, Guam, Kiribati, Marshalleilanden, Nauru, Nieuw-Caledonië, Nieuw-Zeeland, Niue, Noordelijke Marianen, Palau, Papoea-Nieuw-Guinea, Pitcairneilanden, Samoa, Salomonseilanden, Tokelau, Tonga, Tuvalu, de Verenigde Staten van Amerika, Vanuatu, Wallis en Futuna.

¹ De EU is lid van twee regionale organisaties voor visserijbeheer (ROVB's) in de Stille Oceaan: de Commissie voor de visserij in het westelijke en centrale deel van de Stille Oceaan (Western and Central Pacific Fisheries Commission – WCPFC) en de Regionale Organisatie voor het visserijbeheer in het zuidelijke deel van de Stille Oceaan (South Pacific Regional Fisheries Management Organisation - SPRFMO), waarbij zij actief bijdraagt aan de instandhouding op lange termijn en het beheer van de visbestanden.

Met het oog op het stimuleren van nauwere en meer diepgaande betrekkingen met entiteiten die geen lidmaatschapsstatus van de Pacifische Gemeenschap wensen of hiervoor niet in aanmerking komen, heeft de SPC in november 2015 op haar 9e conferentie een nieuw beleid inzake lidmaatschap en waarnemersstatus [document SPC/CRGA 45 (15)] vastgesteld, waarbij de categorie van "permanente waarnemers bij de Pacifische Gemeenschap" werd ingesteld.

Zich bewust van het belang van een gecoördineerde aanpak van ontwikkelingsbeleid en programmering, hebben de Europese Commissie en de SPC hun samenwerking versterkt met de ondertekening op 16 juni 2015 van een administratieve overeenkomst tot oprichting van een partnerschap². In dit kader werd de Commissie informeel uitgenodigd als waarnemer op de jaarlijkse bestuursvergaderingen van de SPC. Na de vaststelling van het nieuwe beleid inzake lidmaatschap van en waarnemersstatus bij de Pacifische Gemeenschap heeft de SPC de Europese Unie op 11 februari 2016 uitgenodigd om de eerste permanente waarnemer bij de Pacifische Gemeenschap te worden.

De status van permanente waarnemer bij de Pacifische Gemeenschap

De status van permanente waarnemer heeft tot doel betrekkingen uit te bouwen met entiteiten binnen of buiten de regio van de Stille Oceaan die over de wil en de capaciteit beschikken om een sterke betrokkenheid met de Pacifische Gemeenschap tot stand te brengen, maar die geen lidmaatschapsstatus wensen of hiervoor niet in aanmerking komen.

Zoals uiteengezet in het beleid inzake lidmaatschap van en waarnemersstatus bij de Pacifische Gemeenschap (hierna "het beleid" genoemd), kunnen permanente waarnemers verwachten als volgt te worden behandeld:

1. permanente waarnemers kunnen aanwezig zijn op de vergaderingen van het Comité van afgevaardigden van regeringen en overheden³ (CRGA), de conferentie⁴ en andere bijeenkomsten van de SPC. Met instemming van de voorzitter kunnen zij deelnemen aan discussies en debatten.
2. permanente waarnemers kunnen voorstellen indienen op de bijeenkomsten van de SPC. Dergelijke voorstellen kunnen alleen op verzoek van ten minste één lid van de Pacifische Gemeenschap ter besluit aan de leden van de Pacifische Gemeenschap worden voorgelegd;
3. in voorkomend geval kan de voorzitter van de bijeenkomst aan een permanente waarnemer extra spreektijd toekennen om te reageren op standpunten of voorstellen die zijn gepresenteerd;
4. permanente waarnemers kunnen met instemming van de leden van de Pacifische Gemeenschap en het secretariaat van het SPC verzocht worden om deel te nemen aan

² Document geregistreerd als Ares (2015)2773568.

³ Het Comité van afgevaardigden van regeringen en overheden (Committee of Representatives of Governments and Administrations - CRGA) is een comité van de conferentie van de Pacifische Gemeenschap dat jaarlijks bijeenkomt. In de jaren waarin de conferentie niet bijeenkomt, is het CRGA gemachtigd om besluiten met betrekking tot het bestuur te nemen.

⁴ De conferentie van de Pacifische Gemeenschap is het bestuursorgaan van de organisatie. De conferentie komt om de twee jaar bijeen. Elk land of gebied dat lid is van de SPC, heeft recht op één stem bij stemmingen over besluiten.

werkgroepen die door het bestuursorgaan of het secretariaat zijn opgericht, met inachtneming van de normale procedures met betrekking tot de samenstelling van deze werkgroepen;

5. het secretariaat van de SPC is voornemens alle permanente waarnemers in kennis te stellen van workshops, seminars en ad-hocvergaderingen van leden die door de Pacifische Gemeenschap en haar secretariaat worden georganiseerd en hen uit te nodigen voor deze evenementen.

Voor de toekenning van de status van permanente waarnemer geldt de volgende procedure, die in het beleid nader wordt omschreven:

1. indiening van een schriftelijk verzoek aan de conferentie van de Pacifische Gemeenschap, gericht aan de directeur-generaal van het secretariaat, met een korte toelichting van de aanvrager aan de hand van de criteria voor de status van permanente waarnemer;
2. beoordeling van het verzoek door het secretariaat en aanbeveling aan de voorzitter van de conferentie en alle SPC leden;
3. beoordeling van het verzoek door het Comité van afgevaardigden van regeringen en overheden (CRGA) en aanbeveling aan de conferentie;
4. besluit bij consensus door de conferentie;
5. kennisgeving van het besluit aan de aanvrager door de directeur-generaal van het secretariaat.

Hoewel wordt verwacht dat de permanente waarnemers hun deelname aan de bijeenkomsten van de Pacifische Gemeenschap met eigen middelen financieren, kan bij wijze van uitzondering op afdeling 37 van het beleid op grond van een besluit van de conferentie worden afgezien van de jaarlijkse bijdrage aan de Pacifische Gemeenschap indien de permanente waarnemer via andere mechanismen aanzienlijke financiële steun verleent aan de SPC. Gezien de aanzienlijke financiële bijdrage van de EU aan de regio (zie hieronder) wordt het verzoek tot toekenning van de status van permanente waarnemer ingediend op voorwaarde dat door de conferentie wordt afgezien van de jaarlijkse bijdrage aan de begroting van de SPC.

De procedure om een permanente waarnemer te worden, is een administratieve procedure. De status van permanente waarnemer als zodanig verleent geen materiële rechten of roept geen verplichtingen in het leven. Conform artikel 17, lid 1, van het Verdrag betreffende de Europese Unie moet de Commissie de Unie in de SPC vertegenwoordigen.

Doelstellingen

De Commissie en de SPC hebben een jarenlange samenwerking uitgebouwd om de ontwikkeling in de eilandstaten en -gebieden in de Stille Oceaan te ondersteunen. Door middel van EU-activiteiten die via de Pacifische Gemeenschap werden ondersteund, is het tot nu toe mogelijk geweest om problemen aan te pakken alsook kansen aan te grijpen op het vlak van onder andere klimaatverandering, rampenrisicovermindering, visserij, ontwikkeling van het handelsverkeer, duurzame energie, cultuur, mensenrechten en diepzeeminerale. In 2017 heeft de EU een bedrag van ongeveer 160 miljoen EUR vastgelegd in ontwikkelingsprogramma's voor de staten uit de regio van de Stille Oceaan.

Het regionaal mandaat van de SPC is nauw afgestemd op de aandachtsgebieden in de regio van de Stille Oceaan en op de focus van de EU-ontwikkelingshulp. De SPC is verreweg de grootste uitvoeringspartner van de EU in de regio van de Stille Oceaan en is een belangrijke regionale organisatie om de gemeenschappelijke belangen te bevorderen. Op jaarbasis verstrekt de EU gemiddeld 30 miljoen EUR aan de SPC. In 2016 vertegenwoordigde dit bedrag bijna 40 % van de jaarlijkse uitgaven van de SPC. De aanzienlijke steun die door de Commissie aan de SPC is verstrekt, is ook een rechtvaardiging voor de totstandkoming van nauwere betrekkingen tussen beide instellingen.

In het algemeen biedt de status van permanente waarnemer **de EU de mogelijkheid om de coherentie en efficiëntie te versterken en de kwaliteit, de zichtbaarheid en het effect van de activiteiten van de Commissie en de SPC te vergroten. Deze status zal ook bijdragen tot de versterking van de beleidsdialog van de Commissie met de SPC inzake regionale aangelegenheden.** Bovendien zou de status van permanente waarnemer de samenwerking van de EU met de Pacifische Gemeenschap versterken, hetgeen in het licht van de toekomstige onderhandelingen met de ACS-landen over de partnerschapsovereenkomst voor de periode na Cotonou van wederzijds belang zou kunnen zijn. Aangezien een EU-lidstaat (Frankrijk) reeds een volwaardig lid is van de SPC (net als Australië, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten van Amerika), zou het permanente waarnemerschap van de Commissie de EU de mogelijkheid bieden om haar partnerschappen in de regio uit te breiden.

Conclusie

Aangezien de SPC zowel een strategisch regionaal platform als een belangrijke regionale partner is waarmee versterkte samenwerking op een aantal terreinen van wederzijds belang wenselijk is, is de Commissie voornemens in te gaan op de uitnodiging van de SPC om namens de EU permanente waarnemer te worden. In het formele verzoek dat wordt gericht aan de directeur-generaal van het secretariaat wordt uitdrukkelijk melding gemaakt van de voorwaarde dat door de conferentie wordt afgezien van de verplichting om financieel bij te dragen aan de begroting van de Pacifische Gemeenschap.